

Шумейко О.М.

Дніпровський державний університет внутрішніх справ

ІНДИВІДУАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СТУДЕНТІВ-ПРАВНИКІВ З РІЗНИМИ ПРОЯВАМИ МОТИВАЦІЇ ДОСЯГНЕННЯ

У статті автор робить наголос на актуальності вивчення індивідуально-психологічних особливостей студентів-правників з різними проявами мотивації досягнення. Незважаючи на наявні наукові доробки, присвячені вивченню особливостей мотивації досягнення у студентів, питання залишається актуальним з точки зору вивчення особливостей формування професійних мотивів досягнення у студентів саме правничих спеціальностей. Першочерговим завданням будь-якого вищого навчального закладу є не лише випуск висококваліфікованих фахівців із певної професії, але й формування у студентів уміння швидко та свідомо досягати цілей будь-якого рівня складності, вирішувати нестандартні творчі завдання, тобто бути повною мірою орієнтованими на успіх. Сьогодні, у складний воєнний період, сучасний ринок професії сформував високий запит до освітніх установ на випускників з високим рівнем мотивації досягнень. Особливо це стосується царини юридичних професій, запит на які значно перевищує реальну кількість вакантних місць. Розглядаючи соціальне значення мотивації досягнень у студентів правничих професій, можна простежити обумовленість постановкою мети та успішністю її досягнення. Мотивація досягнення здійснює вплив на професійне самовизначення, на задоволення потреби в реалізації своїх навичок, на зацікавленість людини у своїй діяльності та її прагнення досягти будь-яких значимих успіхів. У статті розглядається проблематика системи вищої юридичної освіти, а саме вивчення професійного становлення особистості студента. Для комплексного розв'язання цієї проблеми необхідним є вивчення рівня мотивації досягнення у сучасних студентів-правників як умови успішного професійного становлення. Це дозволить використовувати потребу студентів у досягненні подальшого професійного успіху як ресурсу професіоналізації. Професія юриста є соціально важливою та привабливою, але разом із тим трудомісткою, а сам ринок юридичних вакансій з кожним роком стає більш обмеженим. Саме тому мотивація досягнення у студентів українських юридичних вишів може суттєво відрізнятися. Таким чином, зміст статті та висвітлені результати дослідження є актуальними для прикладної психології.

Ключові слова: індивідуально-психологічні особливості, студенти-правники, мотивація досягнення, успіх, креативність, соціальна сміливість, перфекціонізм, прокрастинація, емоційна стабільність, самооцінка.

Постановка проблеми. Дослідження мотивації досягнення має важливе значення як для теоретичних досліджень у галузі психології, так і для практичного застосування в багатьох інших сферах, таких як освіта, бізнес, спорт, професійне зростання людини тощо. Розуміння механізмів, які формують різні рівні мотивації досягнення, дозволяє створювати ефективні програми розвитку та підтримки, спрямовані на підвищення продуктивності та задоволеності життям. Під мотивацією досягнення ми розуміємо комплексну мотивацію, що спрямована на досягнення максимально ефекту з можливих варіантів, найкраще виконання будь-якого виду діяльності, орієнтованої на досягнення запланованого результату, до якого може бути застосований критерій успішності – тобто він може бути зіставлений

з іншими результатами з використанням стандартизованої оцінки. Мотивація досягнення проявляється у прагненні суб'єкта докладати зусиль та досягати якомога кращих результатів у сфері, яку він вважає значущою для себе. В якості діяльності для досягнення можуть виступати професійна, навчальна інтелектуальна, спортивна, трудова діяльність, а також діяльність, спрямована на виховання дитини, допомогу іншим або придбання будь-яких соціальних благ [1, с. 12–14].

Так, станом на сьогодні найбільш дослідженою у психологічній науці залишається мотивація досягнення в галузі розв'язання інтелектуальних завдань. І вже навіть з часів, коли Г. Мюррей виділив мотивацію досягнення лише як одну з двадцяти потреб, у подальших дослідженнях, поруч із двома соціальними мотиваціями – афіліації та

влади, їй було приділено дуже багато уваги. А вже в першій половині XX століття цей особливий інтерес до проблематики мотивації досягнення показав, що вона є однією з фундаментальних характеристик людини, без якої неможливий її повноцінний розвиток [7, с. 239].

Науковцями доведено, що в сучасному суспільстві ключовими цінностями людського буття є професійний успіх та реалізація себе як професіонала, тож і потреби у досягненні та, відповідно, у прийнятті можуть бути визнані фундаментальними, зміст яких не може бути зведений до інших потреб. Мотивація досягнення має найбільше значення щодо успішності людини в тих сферах життя, де переважають ситуації, пов'язані з діяльністю, орієнтованою на певний результат, який може бути оцінений відповідно до предметних, індивідуальних або соціальних норм. Таким чином, сферами життя, в яких переважають ситуації, пов'язані з орієнтуванням на досягнення, є навчальна та професійна діяльності. Саме тому поглиблене вивчення мотивації досягнення у цих сферах має відбуватися цілеспрямовано та систематично.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Відомо, що мотивація досягнення вивчалася в рамках досліджень навчання у школі та виші, а також успішності в бізнесі та інших галузях (Х. Хекхаузен, К. Хеллер та інші) [4, с. 16].

Так, науковці А. Анастасі та С. Урбіна досліджували значення мотивації досягнення учнів у шкільному навчанні. Зокрема досліджувалися інтереси та установки, емоційні реакції на невдачу, різного роду атрибуції та уявлення індивіда про себе як показники, що є суттєво пов'язаними та визначальними для отримання досягнень у навчанні. [8, с. 382].

У роботах Р. Стернберга, який довгий час вивчав можливості передбачення успіху в різних сферах діяльності (навчальній, професійній), за допомогою тестів інтелекту було зроблено висновки, що рівень мотивації є кращим предиктором успіху, ніж інтелект.

Х. Хекхаузен у своїх роботах наголошував, що діяльність, орієнтована на досягнення, завжди спрямована на вирішення завдань. Він стверджував, що якщо постановка завдання не орієнтована на мотивацію досягнення, то об'єктивний результат знаходиться нижче або вище можливостей суб'єкта, якщо він не вважає зразки та норми оцінки діяльності обов'язковими для себе, якщо завдання йому нав'язане або його вирішення відбувається без його участі, то про діяльність щодо

здобуття досягнення може йтися лише в обмеженому сенсі [4, с. 12].

У своїй авторській роботі «Дослідження особистості» Г. Мюррей визначив також потребу у досягненні. Він стверджував, що досягати чогось складного, опановувати, маніпулювати чи організовувати фізичні об'єкти, людей чи ідеї без мотивації досягнення дуже важко і практично нереально. Початок досліджень мотивації досягнення відноситься до кінця 1940-х – початку 1950-х років минулого століття, коли група вчених під керівництвом Д. Аткинсона та Д. Мак-Клелланда взялася за експериментальне вивчення потреби у досягненні, а також за створення практичних розробок, спрямованих на підвищення ефективності діяльності менеджерів. Завдяки створеній Д. Мак-Клелландом методики діагностики мотивації досягнення, вдалося виявити, що індивідуальні відмінності у виразності мотиву можуть бути дуже великими і можуть зачіпати як зміст мотивації досягнення або її предметну спрямованість, так і силу мотиву та його стійкість.

Постановка завдання. Метою дослідження є виявлення та аналіз індивідуально-психологічних особливостей студентів-правників із різними проявами мотивації досягнення та обґрунтування ефективних стратегій розвитку мотивації досягнення залежно від психологічних характеристик особистості.

Виклад основного матеріалу. У сучасному суспільстві, яке постійно змінюється та вимагає високого рівня саморегуляції, адаптивності та стійкості, розуміння саме мотиваційних чинників набуває особливої значущості.

Розрізнення внутрішньої та зовнішньої мотивації дає змогу краще зрозуміти поведінку людини. Внутрішня мотивація, яка керується особистим задоволенням, цікавістю та бажанням оволодіти новими навичками, забезпечує довготривалу стійкість і залученість до діяльності. Натомість зовнішня мотивація, підсилена зовнішніми винагородами чи соціальним визнанням, хоча й ефективна у короткостроковій перспективі, не завжди сприяє глибині залучення чи стійкості. Вивчення цих мотиваційних моделей є надзвичайно актуальним для розробки стратегій, які сприяють підвищенню ефективності та продуктивності в різних сферах життя, зокрема в академічній та професійній діяльності [2, с. 29].

Індивідуально-психологічні риси, такі як стійкість, самоефективність, сумлінність і відкритість, відіграють вирішальну роль у формуванні мотивації досягнення. Стійкість як здатність

долати труднощі та адаптуватися до змін є основою для підтримки мотивації в умовах викликів. Самоефективність, яка відображає віру у власні здібності, сприяє впевненості у досягненні поставлених цілей. Такі риси особистості, як сумлінність, що забезпечує організованість та відповідальність, і відкритість, яка сприяє творчості та адаптивності, є важливими передумовами мотиваційного успіху.

На сьогодні існує потреба в більш глибокому розумінні індивідуально-психологічних характеристик осіб із різними проявами мотивації досягнення, що обумовлює актуальність цієї тематики. Результати такого дослідження сприятимуть розробці програм психологічної підтримки та саморозвитку, які будуть спрямовані на формування внутрішньої мотивації та розвиток рис особистості, що підсилюють здатність досягати високих результатів.

Для ефективного підвищення мотивації досягнень в освітній сфері, зокрема у вищих навчальних закладах юридичного профілю, необхідна інтеграція як внутрішньої, так і зовнішньої мотиваційних стратегій. Підвищення внутрішньої мотивації за допомогою зовнішніх засобів, таких як використання зовнішніх стимулів, виявилось ефективною стратегією, яка не завдає шкоди внутрішньому потягу студентів-правників. Цей підхід є особливо корисним для студентів із особливими потребами або тих, хто незадоволений своїм попереднім освітнім досвідом, оскільки забезпечує початкове підвищення мотивації, що може призвести до більш сталого залучення [7, с. 236].

Крім того, надання пріоритету розвитку соціальних навичок у вишах може сприяти дбайливим, чуйним стосункам з однолітками, що значно впливає на мотивацію студентів юридичних спеціальностей. Сприятливе середовище, яке характеризується жорсткою політикою поведінки та почуттям причетності, також відіграє ключову роль у підвищенні мотивації та благополуччя, створюючи позитивний кумулятивний ефект для майбутніх правників. Крім того, сприяння розумінню зростання заохочує студентів сприймати виклики та розглядати невдачі як можливості для навчання, що якомога більше підвищує їхню мотивацію та готує для майбутнього успіху. Ці стратегії взаємопов'язані, що підкреслює важливість цілісного підходу, який враховує як індивідуальні потреби, так і ширше освітнє середовище для ефективного підвищення мотивації досягнень [2, с. 45].

Мотивація досягнення відіграє ключову роль у формуванні ефективності та успіху майбутніх правників у професійному середовищі, оскільки це тісно пов'язано з різними психологічними та поведінковими факторами. За своєю суттю мотивація досягнення спонукає людей долати виклики та наполегливо протистояти перешкодам, що безпосередньо сприяє підвищенню рівня продуктивності. Особистість з високою мотивацією досягнення більше схильна прагнути до майстерності виконання завдань, таким чином прагнучи до досконалості та отримання конкурентної переваги над своїми однолітками. Це спонукання не лише зосереджене на результатах, але також глибоко пов'язане з мотиваційними факторами, які впливають на шлях до успіху, підкреслюючи важливість залученого психологічного процесу.

Крім того, мотивація досягнення сприяє виникненню почуття гордості за досягнення, що не тільки підвищує задоволеність роботою, але й підсилює бажання продовжувати професійно вдосконалюватися. Розуміння цієї динаміки дозволяє розробити позитивні втручання, спрямовані на підвищення продуктивності співробітників, таким чином підтримуючи успіх організації. Тому сприяння мотивації досягнень у професійному середовищі має вирішальне значення, оскільки це не лише покращує індивідуальну продуктивність, але й сприяє досягненню ширших цілей організації.

Мотивація високих досягнень часто характеризується внутрішнім потягом до успіху, де люди віддають пріоритет своєму внутрішньому бажанню над зовнішніми стимулами. Цей внутрішній мотив є фундаментальним аспектом мотивації досягнення, що вважається стійкою рисою особистості, яка постійно впливає на поведінку в різних контекстах. Люди з високою мотивацією досягнення загалом виявляють менший страх невдачі, що дозволяє їм легше братися за складні завдання, яких інші можуть уникати. Ця готовність протистояти викликам додатково підтримується їхньою впевненістю в собі, що відіграє вирішальну роль у формуванні очікувань майбутнього успіху [5, с. 363].

Таку впевненість часто підкріплюють позитивні зв'язки з внутрішніми факторами, посилюючи власне «єго» та мотивацію досягнення. Крім того, люди з високими успіхами керуються цінністю, яку вони надають успіху в складних викликах, вбачаючи в ризику можливість для зростання, а не загрозу. Така перспектива заохочує їх братися за діяльність із високим ризиком

і розробляти інноваційні стратегії для покращення своєї продуктивності. Отже, сприяння обставинам, де формується внутрішня мотивація та розвивається впевненість у собі, може сприяти посиленню мотивації досягнення, зокрема, заохочуючи людей зосереджуватися на особистому зростанні та самовдосконаленні [4, с. 49].

Студенти-правники з низькою мотивацією досягнень демонструють чіткі поведінкові та когнітивні моделі, які відрізняють їх від тих, хто має вищий рівень мотивації. Однією з помітних рис є їхня схильність віддавати перевагу легким, необтяжливим цілям над цілями досягнення, що часто призводить до дефіциту продуктивності. Таку розстановку пріоритетів можна пояснити сильним когнітивним зв'язком між стимулами досягнення та цілями дозвілля, що призводить до переваги діяльності, орієнтованої на задоволення, коли стикаються з контекстом досягнення [6, с. 182].

Щоб ефективно оцінити психологічні риси, дослідники часто використовують Big Five Inventory, який є всебічним інструментом, призначеним для оцінки ключових параметрів особистості, таких як екстраверсія, нейротизм, відкритість, приємність і сумлінність. Надійність і валідність оцінки є вирішальними, і підтверджуючий факторний аналіз (CFA) використовується для перевірки цих аспектів, гарантуючи, що інвентаризація точно вимірює передбачувані конструкції [5, с. 43].

Крім того, внутрішня узгодженість інвентаризації великої п'ятірки перевіряється за допомогою альфа Кронбаха та композитної надійності (CR), при цьому всі конструкції перевищують рекомендований критерій 0,7, що вказує на високу надійність. Крім надійності, конвергентна валідність інструменту оцінюється шляхом вивчення факторних навантажень і витягненої середньої дисперсії (AVE), з навантаженнями, вищими за 0,7, і значеннями AVE в діапазоні від 0,76 до 0,87, що означає хорошу валідність. Мотивація досягнення суттєво впливає на просування по службі, діючи як каталізатор, який спонукає співробітників досягати успіхів у своїх професійних ролях і шукати можливості для просування. Ця мотивація нерозривно пов'язана з прагненням людини до особистісного та професійного зростання, спонукаючи її постійно встановлювати та досягати конкретних кар'єрних цілей, таких як прагнення до керівних позицій або спеціалізованих ролей у своїй галузі. Структурований підхід, що підтримується мотивацією досягнення, дає змогу пра-

цівникам намітити чіткий шлях для просування, тим самим посилюючи їхнє прагнення працювати з максимальним потенціалом [6, с. 50].

На думку фахівців (Моргун Я.І., Альохіна Н.В., Дуб В.Г.) мотивація досягнення відіграє багатогранну роль у рівні освіти, впливаючи на різні аспекти навчального досвіду студентів-правників. Вона охоплює низку елементів, включаючи мотиваційні переконання, цінності завдання, цілі та мотиви досягнення, усі з яких значною мірою сприяють навчальній успішності учнів. Розуміння цих конструкцій в освітніх установах має вирішальне значення, оскільки вони активізують і спрямовують поведінку на досягнення, слугуючи критичним чинником успіху в навчанні. Незважаючи на очевидну значущість, існує помітна прогалина в дослідженнях, які одночасно оцінюють цільові орієнтації студентів і мотиви досягнення, що обмежує комплексне розуміння їхньої взаємодії в освітніх досягненнях [1, с. 11].

Емпіричне дослідження індивідуально-психологічних особливостей студентів-правників із різними проявами мотивації досягнення проводилося нами на базі Дніпровського державного університету внутрішніх справ. Вибірка дослідження склала понад 120 осіб зі складу студентів юридичного профілю спеціальностей «Правознавство» та «Правоохоронна діяльність». Методика дослідження була спрямована на виявлення індивідуально-психологічних особливостей осіб з різними рівнями мотивації досягнення. Використання психометричних інструментів, таких як шкала загальної прокрастинації, Утрехтська шкала залученості в роботу, методика Реана та інші, дозволило отримати всебічну оцінку мотиваційних характеристик учасників. Цей підхід забезпечив надійні дані для подальшого аналізу та порівняння, аналізу мотиваційних особливостей та індивідуально-психологічних характеристик осіб з різними рівнями мотивації досягнення. Завдяки застосуванню комплексу методик оцінки, вдалося всебічно вивчити взаємозв'язок між мотиваційними установками та поведінковими реакціями досліджуваних. У ході дослідження нами були висунуто низку наукових припущень, які підлягали підтвердженню або спростуванню, а саме:

Припущення №1: Студенти-правники з високою мотивацією досягнення мають вищий рівень мотивації до успіху порівняно з особами з низьким рівнем мотивації досягнення.

Результат: підтверджено. Результати тесту показали статистично значущі відмінності за шка-

лою мотивації до успіху ($U = 182, p = 0,000075$), що вказує на те, що студенти з високою мотивацією досягнення дійсно мають вищий рівень мотивації до успіху.

Припущення №2: Студенти з високою мотивацією досягнення характеризуються більшою соціальною сміливістю.

Результат: підтверджено. За результатами тесту значущість ($U = 276, p = 0,007798$) вказує на те, що студенти-правники з високою мотивацією досягнення мають вищий рівень соціальної сміливості порівняно з іншими групами.

Припущення №3: Студенти з високою мотивацією досягнення виявляються більш креативними, ніж ті, у кого мотивація досягнення низька.

Результат: підтверджено. За шкалою креативності ($U = 283, p = 0,011869$) були виявлені значущі відмінності, що підтверджує, що студенти з високою мотивацією досягнення здатні проявляти більше креативності у вирішенні завдань.

Припущення №4: Перфекціонізм є значущим показником для людей з високою мотивацією досягнення, і ці особи показують вищий рівень перфекціонізму порівняно з тими, хто має низьку мотивацію.

Результат: не підтверджено. За результатами тесту для шкали перфекціонізму ($U = 350, p = 0,142135$) не було виявлено статистично значущих відмінностей, що свідчить про відсутність значущих відмінностей у рівні перфекціонізму між групами студентів з різними рівнями мотивації досягнення.

Припущення №5: Студенти-правники з високим рівнем мотивації досягнення мають вищу емоційну стабільність порівняно з тими, хто має низьку мотивацію.

Результат: не підтверджено. Результати U-тесту для шкали емоційної стабільності ($U = 448, p = 0,982293$) не показали статистично значущих відмінностей, що вказує на відсутність різниці в емоційній стабільності між групами.

Припущення №6: Студенти з високою мотивацією досягнення відрізняються високим рівнем самооцінки, порівняно з іншими особами.

Результат: не підтверджено. За результатами тесту для шкали соціальної самооцінки ($U = 385, p = 0,328518$) не було виявлено значущих відмінностей, що свідчить про відсутність статистично значущих відмінностей у соціальній самооцінці між групами.

Припущення № 7: Студенти-правники з високою мотивацією досягнення мають менше схильності до прокрастинації.

Результат: не підтверджено. Тест на шкалу загальної прокрастинації не показав значущих відмінностей ($U = 368, p = 0,230075$), що означає, що рівень прокрастинації не залежить від рівня мотивації досягнення.

Припущення № 8: Студенти з високою мотивацією досягнення більш емоційно стабільні, порівняно з особами, що мають низьку мотивацію.

Результат: не підтверджено. Аналіз емоційної стабільності не показав значущих відмінностей ($U = 448, p = 0,982441$), що вказує на те, що емоційна стабільність не є важливою відмінністю між групами.

Результати проведеного дослідження показали, що мотиваційні характеристики студентів правничих спеціальностей варіюються залежно від рівня їхньої мотивації досягнення. Виявлено, що студенти з високою мотивацією досягнення мають вищий рівень енергійності, залученості до роботи та перфекціонізму, що позитивно впливає на їхню продуктивність. Водночас, студенти з низькою мотивацією досягнення частіше демонструють страх невдачі та схильність до уникнення ризиків, що обмежує їхню активність.

Порівняльний аналіз виявив суттєві відмінності у мотиваційних характеристиках студентів-правників з високою та низькою мотивацією досягнення. Так, студенти з високою мотивацією досягнення вирізняються більшою енергійністю, залученістю до роботи та прагненням досягати високих стандартів. Це сприяє їхньому успіху та задоволеності роботою. Натомість, студенти з низькою мотивацією досягнення мають страх невдачі та низький рівень енергійності, що негативно впливає на їхню продуктивність та впевненість у собі.

Більшість сформульованих емпіричних гіпотез підтвердились, зокрема щодо таких показників, як мотивація до успіху, соціальна сміливість та креативність, які дійсно відрізняють осіб із високим рівнем мотивації досягнення від осіб із низьким рівнем мотивації. Однак гіпотези, пов'язані з перфекціонізмом, емоційною стабільністю та соціальною самооцінкою, не підтвердились, що свідчить про відсутність значущих відмінностей у цих параметрах між групами.

Це підтверджує важливість мотивації досягнення як важливого психологічного чинника, що впливає на соціальну сміливість та креативність, але не обов'язково визначає рівень перфекціонізму чи емоційну стабільність особи.

Висновки. Дослідження підтвердило важливість розуміння мотиваційних особливостей студентів правничих спеціальностей для підвищення продуктивності та загальної задоволеності життям. Результати можуть бути використані для розробки індивідуальних програм підтримки та розвитку, спрямованих на підвищення мотивації досягнення в освітньому та професійному середовищах. Важливо звертати увагу на підвищення енергійності, зниження страху невдачі та розви-

ток прагнення до досягнення високих стандартів. Використання адаптованих підходів до розвитку мотивації досягнення дозволяє ефективніше враховувати індивідуальні особливості кожного студента-правника та забезпечувати більш гармонійний та продуктивний навчальний процес. Отримані дані підкреслюють значимість комплексного підходу до розвитку мотивації досягнень, що включає різні аспекти психологічної підтримки, навчання, професійного розвитку тощо.

Список літератури:

1. Альохіна Н. В. Дослідження мотивації навчання у вищому навчальному закладі. *Проблеми загальної та педагогічної психології* : збірник наукових праць Інституту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України / за ред. С. Д. Максименка. Т. XII. Ч. 6. К., 2010. С. 7–14.
2. Бутузова Л. П., Сидоренко Н. І. Особливості самооцінки студентів на різних етапах первинної професіоналізації. *Науковий вісник ХДУ. Серія Психологічні науки*. № 2. 2019. С. 44–50.
3. Волобуєв М. І. Самооцінка та ефективність діяльності працівників. Інвестиції: практика та досвід. 2019. № 18. С. 27–30. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/18_2019/7.pdf (дата звернення: 04.03.2025).
4. Дуб В. Г. Психологічні особливості становлення ціннісно-сислової сфери майбутніх педагогів у процесі підготовки до професійної діяльності : автореф. дис. канд. психол. наук: спец. 19.00.07 «Педагогічна та вікова психологія»; К., 2015. 20 с.
5. Коломієць О. Агресивність особистості: етіологічний і екзистенціальний контекст. *Вісник Інституту розвитку дитини. Серія: Філософія, педагогіка, психологія*: зб. наук. пр. К., Вид-во НПУ ім. В. П. Драгоманова, 2012. № 21. С. 41–46.
6. Котлова Л. О., Тичина І. М., Шикірава Н. М. Статеві відмінності самооцінки та мотивації навчання студентів. *Габітус*. 2022. Випуск 34. С. 47–51. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/33851/1/7.pdf> (дата звернення: 28.02.2025).
7. Моргун Я. І. Ціннісні орієнтації в структурі професійно-кар'єрного самовизначення юнаків та юнок / Проблеми загальної та педагогічної психології : збірник наукових праць Інституту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України / за ред. С. Д. Максименка. Т. XII. Ч. 6. К., 2010. С. 233–240.
8. Чабанюк Н. І. Основні детермінанти розвитку мотивації / Проблеми загальної та педагогічної психології : збірник наукових праць Інституту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України / за ред. С. Д. Максименка. Т. XII. Ч. 6. К., 2010. С. 376–384.
9. Atkinson, J. W. Motivational determinants of risk-taking behavior. *Psychological Review*, 64(6), 1957. P. 359–372.
10. Covington, M. V. Goal theory, motivation, and school achievement: An integrative review. *Annual Review of Psychology*, 51(1), 2000. P. 171–200.

Shumeiko O.M. INDIVIDUAL PSYCHOLOGICAL FEATURES OF LAW STUDENTS WITH DIFFERENT MANIFESTATIONS OF ACHIEVEMENT MOTIVATION

In the article, the author emphasizes the relevance of studying the individual psychological characteristics of law students with different manifestations of achievement motivation. Despite the existing scientific works devoted to the study of the features of achievement motivation in students, the issue remains relevant from the point of view of studying the features of the formation of professional achievement motivation in students of legal specialties. The task of any higher educational institution is not only to graduate highly qualified specialists in a certain profession, but also to form in students the ability to quickly and consciously achieve goals of any level of complexity, to solve non-standard creative tasks, that is, to be fully focused on success. Today, in a difficult period of war, the modern market of professions has formed a high demand for educational institutions for graduates with a high level of achievement motivation. This is especially true for the field of legal professions, where the demand for the profession significantly exceeds the real number of vacancies. From the point of view of the social aspect, the importance of achievement motivation in students of legal professions is determined by the setting of a goal and the success of its achievement. Achievement motivation influences professional self-determination, the satisfaction of the need to implement one's skills, a person's interest in their activities and their desire to achieve any significant successes. The article examines the issues of the higher legal education system, namely the study of the professional development of a student's personality.

For a comprehensive solution to this problem, it is necessary to study the level of achievement motivation in modern law students as a condition for successful professional development. This will allow using the students' need to achieve further professional success as a resource for professionalization. The legal profession is socially important and attractive, but at the same time labor-intensive, and the legal vacancy market itself is becoming more limited every year. That is why the achievement motivation of students of Ukrainian law universities can differ significantly. Thus, the content of the article and the highlighted research results are relevant for applied psychology.

Key words: individual psychological characteristics, law students, achievement motivation, success, creativity, social courage, perfectionism, procrastination, emotional stability, self-esteem.